הַגָּדָה לְפֶסַח



כב רי

KEFAR MONASH
no date

הֲרֵינִי

מוּכָן וּמְזוּמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת

עֲשֵׂה

שָׁמוֹר אֶת חַג

הָאָבִיב

וּלְסַפֵּר בִּיצִיאַת

מִצְרַיִם

יַחַד עִם כָּל

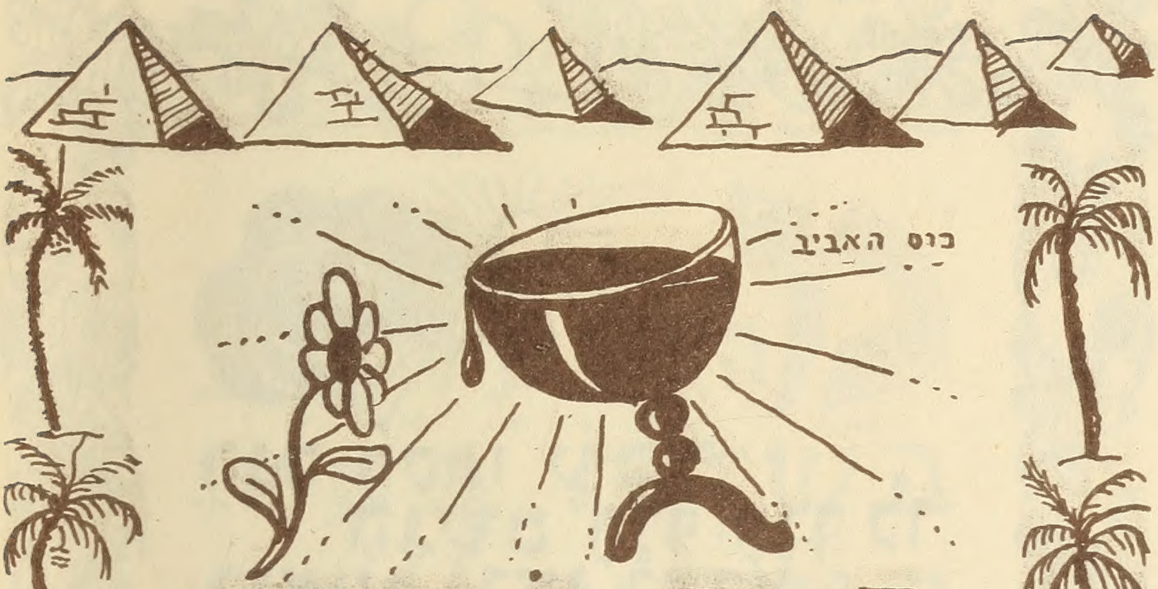
יִשְׂרָאֵל

מָה יָפִית הָאָבִיב
בַּשָּׂדֶה בָּאָחוּ.
הַצִּיצִים יִפְרָחוּ.
צַהֲלַת חַיִּים סָבִיב-
מַה יָּפִית הָאָבִיב
מַה נָּעַמְתְּ

הָאָבִיב

כִּי
הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר
הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ
עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ
הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ
וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ.

נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים
נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן
פִּתַּח הַסְּמָדַר, הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים
הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ
וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל
מְגָדִים.



זכור

את היום הזה
אשר יצאתם
ממצרים מבית
עבדים.

בכל דור ודור
חיב אדם לראות
את עצמו
כאלו הוא יצא

ממצרים.

מַה

נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת?

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים חָמֵץ

וּמַצָּה, הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים שְׁאָר

יְרָקוֹת, הַלַּיְלָה הַזֶּה - מָרוֹר

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּילִים

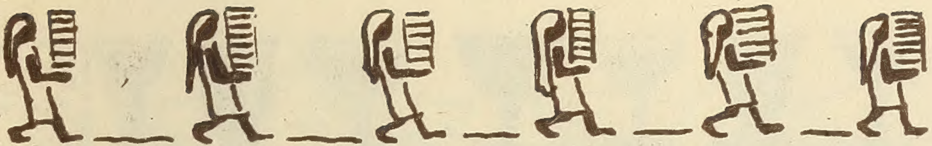
אֲפִילוּ פַּעַם אֶחָת

הַלַּיְלָה הַזֶּה - פַּעֲמַיִם

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים בֵּין יוֹשְׁבִים

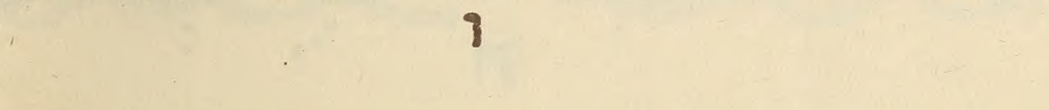
וּבֵין מְסֻבִּים, הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ

מְסֻבִּים



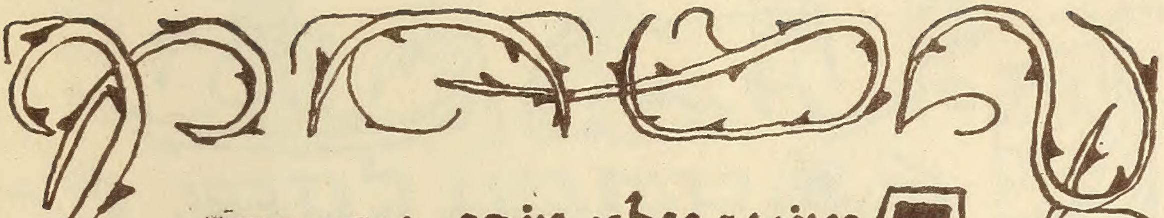
עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה
בְּמִצְרָיִם. וַיּוֹצִיאֵנוּ
ה' מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ
נְטוּיָה. וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא
הַקָּבָּ"ה אֶת אֲבוֹתֵינוּ
מִמִּצְרַיִם, הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ
מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה
בְּמִצְרָיִם

עֲבָדִים הָיִינוּ
עַתָּה
בְּנֵי חוֹרִין



ובני ישרא׳ פרו וישרצו
וירבו במאד מאד
ותמלא הארץ אותם.
ויקם מלך חדש על
מצרים אשר לא ידע את
יוסף ויאמר אל עמו: הנה
עם בני ישרא׳ רב ועצום
ממנו, הבה נתחכמה לו
פן ירבה.

וכאשר יענו אותו כן ירבה
וכן יפרוץ.



ו ַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים
לְמַעַן עַנּוֹתוֹ בְּסִבְלוֹתָם
וְנוֹגְשִׂים אָצִים לֵאמֹר:
כַּלּוּ מַעֲשֵׂיכֶם דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ. וַיָּבוֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָ׳
אֶל פַּרְעֹה וַיִּצְעָקוּ:
תֶּבֶן אֵין נִתָּן
לַעֲבָדֶיךָ וּלְבֵנִים
אוֹמְרִים לָנוּ
עֲשׂוּ.













היו ישראל מקוששים
את הקש במדבר
ורומסים בחמר ובקש
והיה הקש נוקב את עקביהם
והדם מתבוסס בחמר. רחל
בת בנו של שותלח היתה הרה
ללדת ורמסה בחמר עם בעלה
ויצא הולד ממעיה ונתערב
בתוך המלבן, וירד מיכאל
והעלהו לפני כסא הכבוד.
באורדו ל י ל ר ה

נגזר
גזר דין על
מצרים



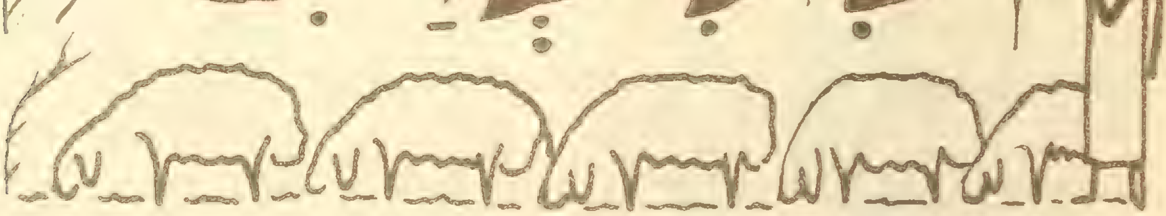
וְהִיא

שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ.
שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבָד עָמַד
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֶלָּא
שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ והקב״ה
מַצִּילֵנוּ.

מִיָּדָם

ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא
בסבלותם. ויבקש פרעה להרג את
משה, ויברח משה מפני פרעה
וישב בארץ מדין ויהי רועה צאן
יתרו. וינהג את הצאן אחר המדבר
ויבא אל הר האלהים חורבה. וירא
מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה.
וירא והנה הסנה בוער באש ואיננו אכל.
ויאמר משה: אסרה-נא ואראה את
המראה הגדול הזה, מדוע לא יבער
הסנה. ויקרא אליו ה' מתוך הסנה
ויאמר: משה, משה. ראיתי את עני
עמי אשר במצרים ואת צעקתם
שמעתי. ועתה לכה ואשלחך אל
פרעה והוצא את עמי בני

ישראל
ממצרים



לך בוא מצרימה ובאת אל העניים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים ואמות אליהם כי אומללים הם - והם לא יבינו, כי גדול עניים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם - והם לא יאמינו. ופקחת את עיניהם בחוזק יד על כל לחצם ועל כל עניים - וגאלת אותם. ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך אשר לא ידעוך עוד ומקרב העם אשר מסביב, אשר מר ורע להם והיית לאב המון אדם רב ולראש שבטיו. ועשית מן התולעים - אדם, ומן האדם - עם ומעברות חול

ארץ

הַיּוֹם

אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ

הָאָבִיב

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע
מֵאוֹת שָׁנָה, וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם
הַזֶּה יָצְאוּ כָּל צִבְאוֹת ה׳

מִמִּצְרָיִם

אז ישיר

משה ובני ישראל את השירה
הזאת ויאמרו לאמר:
אשירה לה
כי גאה גאה
סוס ורוכבו
רמה בים.

בכל

דור ודור חיב אדם
לראות את עצמו
כאלו הוא יצא
ממצרים



בצאת

ישראל ממצרים, בית יעקב מעם
לועז, היתה יהודה לקדשו, ישראל
ממשלותיו. הים ראה וינוס, הירדן
יסוב לאחור, ההרים רקדו כאילים
גבעות כבני צאן. מה לך הים
כי תנוס, הירדן תסוב לאחור. ההרים
תרקדו כאילים, גבעות כבני צאן.
מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה
יעקב ההופכי צור אגם מים, חלמיש
למעינו מים.



כוס יציאת מצרים



ויהי כי

תמו ימי המדבר וישלח משה
מרגלים לתור את הארץ וישובו
מקץ ארבעים יום. ויבואו אל
משה ואל אהרן ואל כל עדת
בני ישראל אל המדבר ויספרו
ויאמרו: באנו אל הארץ אשר
שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא
וזה פריה. אפס כי עז העם היושב
בתוכה. ויוציאו דבת הארץ אשר
תרו אותה אל בני ישראל לאמר:
הארץ אשר עברנו בה לתור אותה
ארץ אוכלת יושביה היא.

ארץ

זבת חלב ודבש
ארץ הרת עקרב ונחש.

גַּם עַתָּה

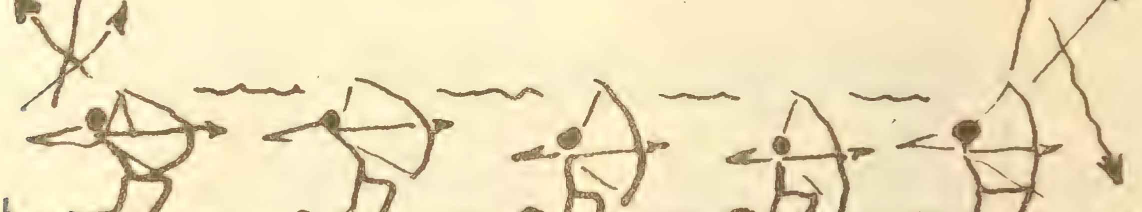
אִם סָגַר מִדְבָּרוֹ עָלֵינוּ·
אֵל נָקָם
כִּמְעַט נָגַע בָּנוּ· שִׁיר עֻזּוֹ!
זִמְרִי-וְנָקָם
לַחֲרָבוֹת! לָרְמָחִים! הִתְאַחֲדוּ!
הָיְמִינוּ!
עַל אַף הַשָּׁמַיִם וַחֲמָתָם-
הִנְנוּ וְעָלֵינוּ!

בִּסְעָרָה

הִנְנוּ וְעָלֵינוּ!

הַיּוֹם

אֶל אֶרֶץ חֲדָשָׁה אַתָּה עוֹבֵר
מִן הַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן, מִנְּהַר
פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן יִהְיֶה
גְּבוּלְכֶם.



אֶרֶץ

אֶרֶץ הָרִים וּבְקָעוֹת, אֶרֶץ נַחֲלֵי
מַיִם, עֲיָנוֹת וּתְהוֹמוֹת יוֹצְאִים
בַּבִּקְעָה וּבָהָר, אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה
וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן
וּדְבָשׁ. אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת
תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, מִמְּטַר הַשָּׁמַיִם
תִּשְׁתֶּה מַּיִם. וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם
בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ.

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ

וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא
קָרָאוּ. כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת
נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ. תְּהִי טִירָתָ
נְשַׁמָּה בַּל יְהִי יוֹשֵׁב

יִשְׁטְפוּ פַּלְגֵי הַדְּמָעוֹת
מֵעֵינֵי כָּל בְּנֵי הָעָם
יִנָּהֲרוּ פַּלְגֵי הַדָּם
מִלְּבּוֹתֵיהֶם נִדְכָּאוֹת

כֻּלָּם יְקַוּוּ לְעֵת קֵץ
וְעָלוּ לְאֶרֶץ יְהוּדָה
וְהִפְרוּ אַדְמָתָהּ הַשְּׁדוּדָה
וְהִשְׁקוּ כָּל תֶּלֶם, כָּל עֵץ.

מי יתן

ראשי מים
ועיני מקור דמעה
ואבכה יומם ולילה
חללי בת עמי.
על ההרים אשא נהי
על נאות מדבר קינה.

קול ברמה נשמע, נהי
בכי תמרורים: רחל
מבכה על בניה, מאנה הנחם
על בניה כי איננו.

מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה,
כי יש שכר לפעולתך ושבו מארץ
אויב

כה אמר ה': זכרתי לך חסד נעוריך
אהבת כלולותיך, לכתך אחרי
במדבר ארבעים שנה.


כל דכפין
ייתי ויכול
כל דצריך
ייתי ויפסח
כוס הגאולה
סעודה

והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם.

אשרי הגפרור שנשרף
והצית להבות
אשרי הלהבה שבערה
בסתרי לבבות
אשרי הלבבות שידעו
לחדול בכבוד
אשרי הגפרור שנשרף
והצית להבות.

והארץ תשקוט. עין שמים אודמת
תעמעם לאטה על גבולות עשנים —
ואומה תעמוד — קרועת לב אך נושמת —
לקבל את הנס האחד, אין שני...

היא לטקס תכון. היא תקום למול סהר
ועמדה, טרם יום, עוטה חג ואימה.
— — אז מנגד יצאו נערה ונער
ואט אט יצעדו הם אל מול האומה

לובשי חול וחגור, וכבדי נעלים
בנתיב יעלו הם עלה והחרש,
לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים
את עקבות יום הפרך וליל קו האש.

עיפים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע
ונוטפים טללי נעורים עבריים — —
דום השנים יגשו ועמדו לבלי נוע
ואין אות אם חיים הם או אם ירויים.

אז תשאל האומה שטופת דמע וקסם
ואמרה: מי אתם? והשנים שוקטים
יענו לה — אנחנו מגש הכסף
שעליו לך נתנה מדינת היהודים.

כך יאמרו. ונפלו לרגלה עוטי-צל
והשאר יסופר בתולדות ישראל.

עוּרִי, עוּרִי

לִבְשִׁי עֻזֵּךְ צִיּוֹן, לִבְשִׁי בִּגְדֵי
תִּפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַיִם - הִתְנַעֲרִי
מֵעָפָר, קוּמִי!

כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי
וּשְׁנַת גְּאוּלַי
הִנֵּה בָאָה, וָאַבִּיט - וְאֵין
עוֹזֵר, וָאֶשְׁתּוֹמֵם - וְאֵין
סוֹמֵךְ. וַתּוֹשַׁע לִי זְרוֹעִי
וַחֲמָתִי הִיא סְמָכָתְנִי.

עַל חוֹמוֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם
הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים
כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה תָּמִיד
לֹא יֶחֱשׁוּ. הַמַּזְכִּירִים אֶת ה׳
אַל דֳּמִי לָכֶם עַד יָשִׂים אֶת
יְרוּשָׁלַיִם תְּהִלָּה בָּאָרֶץ.

עַל הַר גָּבוֹהַּ עֲלִי לָךְ,
מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן!
הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת
יְרוּשָׁלָיִם! הָרִימִי, אַל תִּירָאִי!
אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה: הִנְנִי מֵבִיא
אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן, וְקִבַּצְתִּים
מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ, בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ,
הָרָה וְיוֹלֶדֶת יַחְדָּיו - קָהָל
גָּדוֹל יָשׁוּבוּ

הֵנָּה.

היתה עלי

יד ה' ויוציאני ברוח ה' ויניחני בתוך הבקעה
והיא מלאה עצמות והנה רבות מאד על פני
הבקעה והנה יבשות מאד. ויאמר אלי בן-אדם
התחיינה העצמות האלה ואומר אדני ה' אתה
ידעת. ויאמר אלי הנבא אל העצמות האלה
ואמרת אליהם העצמות היבשות שמעו.

דבר ה', הנה אני מביא בכם רוח וחייתם ונתתי
עליכם גידים והעליתי עליכם בשר וקרמתי
עליכם עור ונתתי בכם רוח וחייתם.

ונבאתי כאשר צויתי ויהי קול כהנבאי
והנה רעש ותקרבו העצמות עצם אל
עצמו, וראיתי והנה עליהם גידים ובשר
עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה ורוח
אין בהם. ויאמר אלי הנבא בן אדם
ואמרת אל הרוח כה אמר ה': מארבע
רוחות באי הרוח ופחי בהרוגים האלה
ויחיו. ויעמדו על רגליהם חיל גדול מאד
מאד. ויאמר אלי בן אדם העצמות
האלה כל בית ישראל המה.

הנה אומרים יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו נגזרנו לנו. לכן הנבא ואמרת אליהם הנה אני פותח את קברותיכם עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל. ונתתי רוחי בכם וחייתם והנחתי אתכם על אדמתכם.

הנה אני

לוקח את בני ישראל מבין הגוים אשר הלכו שם וקבצתי אותם מסביב והבאתי אותם אל אדמתם ועשיתי אותם לגוי אחד בארץ.

גדול יום

קבוץ גלויות כיום שנבראו בו

שמים וארץ.

כִּי

בְּשִׂמְחָה תֵּצֵאוּן
וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן
הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת
יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה
וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה
יִמְחֲאוּ

כָף

דור אחרון לשעבוד
וראשון לגאולה אנחנו.
ידנו לבדה ידנו החזקה
את כבד העל מעל גאון צוארנו
פרקה!
ונזקוף ראשנו השמים ויצרו
בעינינו -
ונערוך למדבר ונאמר לציה:
אמנו!
על ראשי הצורים בין מפלשי
העבים
שתינו ממקורו הדרור עם כל
נשרי שמים -
ומי אדון

לנו

אֵיתָן

נַעֲמוֹד בִּמְקוֹמֵנוּ.
כָּל רוּחַ רַע לֹא יְזִיזֵנוּ.
אַל מֹרֶךְ! אַל עַצֶּבֶת
בַּל תִּכְבֶּה הָאֵשׁ
הַבּוֹעֶרֶת!



כוס החירות

יצאנו

לשנות את פני העולם, לשים קץ לשעבוד אדם באדם.
מתי נולדנו? בשעה שניצץ כבוד ראשון הוצת בלב העבד.
מתי הרמונו את הדגל? בשעה שהתקומם המושפל הראשון נגד משפילו. שבע נפול ושבע נקום - כי עמנו הצדק ל
ו ש ר ה ר ו:

האדם



עד בוא

היום והיה דגלנו· לדגל החברה
המשוחררת, עד יקום האדם
במלא קומתו ויתגלה באור
הנצחים הצפון בו, כשדעתו
רחבה ולבו טהור, ידיו נאמנות
וחייו - חפש וצדק. אין עוד
לא עבד עברי ולא עבד
כנעני, ולא כושי ולא סיני,
ועבוד כל האדם ראש פנה
הוא לחברה הנגאלת

בוא יבוא היום ההוא

הִנֵּה

יָמִים בָּאִים, וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בְּקוֹצֵר
וְדוֹרֵךְ עֲנָבִים בְּמוֹשֵׁךְ הַזָּרַע.
וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס, וְכָל
הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה. וְשַׁבְתִּי
אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ
עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ. וְנָטְעוּ
כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת יֵינָם וְעָשׂוּ
גַנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיהֶם וּנְטַעְתִּים
עַל אַדְמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ עוֹד
מֵעַל

אַדְמָתָם.

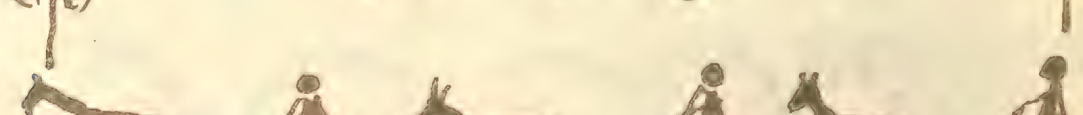


וְהָיָה

בְּאַחֲרִית

הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה בֵּית ה׳ בְּרֹאשׁ
הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת, וְנָהֲרוּ
אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם
לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת.
לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב
וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד

מִלְחָמָה



דין דן



היה היתה צבת על סדן
ממטיל ברזל ישן היא קשורה עגול חסין
דן דין –
חת ותרי טבעת היא,
עוד אחת ועוד שתים
הנה כבל נחושתים.
כבל כבל, מאפיל
על כל דרך, על כל שביל
באשר כף רגל שם –
דין דן.
ורצון בא חפשי רענן, וכנפים פרש
ויתפוס את הצבת מעל הסדן דין דן
ויתפוס כל חוליה כדין דן דין
התפרקו חוליות מעברים
גם פה, גם שם תור כבל תם.
ורוח אביב בא מרנין
פורחים וילדים על כל שעל
עם צליל הברזל עוד צליל אחד יעל
שיר החרות, הוא בא ורן

דין דן

חֲסַל

סֵדֶר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ,
כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ
לְסַדֵּר אוֹתוֹ
כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ.





חַד גַּדְיָא





דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי
וְאָתָא שׁוּנְרָא וְאָכַל לְגַדְיָא
וְאָתָא כַּלְבָּא וְאָכַל לְשׁוּנְרָא
וְאָתָא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכַלְבָּא
וְאָתָא נוּרָא וְשָׂרַף לְחוּטְרָא
וְאָתָא מַיָּא וְכָבָה לְנוּרָא
וְאָתָא תוֹרָא וְשָׁתָה לְמַיָּא
וְאָתָא הַשּׁוֹחֵט וְשָׁחַט לְתוֹרָא
וְאָתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט
וְאָתָא הַקבה וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת

חַד גַּדְיָא.



~~9. Janvier~~

9. Ap

פוטו־אופסט: דפוס כפר־מונאש

